

3. Люлько М.Є. Класифікація міжнародних іспитів з англійської мови за їх специфікою. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. 2015. Вип. 215 (1). С. 186–192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnuu_fil.n_2015_215%281%29_29.
4. Кравчина Т.В. Класифікація міжнародних тестів та сертифікатів з англійської мови. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/95.pdf>
5. O'Sullivan B. APTIS Test Development Approach: Technical Report. 2015. URL: https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/tech_001_barry_osullivan_aptis_test_v5_0.pdf
6. Jo Tomlinson. Which English Language Test Is Right for You? URL: <http://Ezine Articles.com>
7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання: д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
8. Ball P., Kelly K., & Clegg J (2015). Putting CLIL into practice. Oxford : Oxford University Press.
9. Macaro E. English medium instruction: Time to start asking some difficult questions. *Modern English Teacher*. 2015. № 24 (2). Р. 4–8.
10. Dearden J (2014) English as a medium of instruction – a growing global phenomenon. *British Council*. URL: <http://www.britishcouncil.org/education/ihe/knowledge-centre/english-language-higher-education/report-english-medium-instruction>
11. English Test for Schools, Universities or Colleges. URL: <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis/assessment/school-university>
12. The English for Universities Project. URL: <http://www.britishcouncil.org/ua/en/teach/projects/english-universities>
13. Borg S. (2019). The Impact of the English for Universities Project on ESP and EMI in Ukrainian Higher Education: Final Report. URL: http://www.britishcouncil.org/ua/sites/default/files/efu_impact_report_-_final_version_26_feb_2019.pdf
14. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам : Наказ МОН України від 14.01.2016 р. № 13. URL: http://visnyk.chnpu.edu.ua/wpfb_dl=2674
15. English Test – Aptis. URL: <https://www.britishcouncil.org/exam/aptis>
16. Key Competence for Life Long Learning. / A European Commission, 2005. URL: <http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/basicframe.pdf>
17. Turning Education Structures in Europe. General brochure. URL: tuning.unideusto.org/2007

УДК 811.111'367.622'276.6-11:55-057.87

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.10-1.11>

ВИВЧЕННЯ ІМЕННИКОВИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СПОЛУК

LEARNING SUBSTANTIVE TERMINOLOGICAL COMPOUNDS

Брона О.А.,

orcid.org/0000-0003-3853-334X

асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка

Статтю присвячено з'ясуванню можливості використання методів когнітивної лінгвістики для пояснення конструкції іменник + іменник україномовним студентам-геологам у рамках курсу «Англійська мова професійного спрямування». Наведено огляд проблем дослідження іменникових сполук (ІС), схарактеризовано специфіку імпліцитного та експліцитного навчання, окреслено принципи когнітивної лінгвістики, важливі з огляду на вивчення іноземної мови для спеціальних цілей. Акцент зроблено на енциклопедичному значенні слова (тобто опора на профільні знання для розуміння змісту англійських термінологічних іменникових сполук, вживаних у сфері геології), наявності зв'язку між граматику і лексичним фондом (вивчення ІС як термінів, а не як граматичного правила) та знаково-символічній природі мови (пояснення ІС шляхом графічної репрезентації). Описано хід та аналіз практичного дослідження використання іменникових сполук студентами-геологами у двох групах. Першій (експериментальній) групі правила утворення й семантика ІС пояснювали через призму когнітивної семантики, другій (контрольній) – на базі класичної методики, спираючись на морфологічні та синтаксичні моделі. Дані для аналізу включають ІС, наведені студентами в конспектах, написаних після прочитання профільних текстів або перегляду тематичних відеороликів, а також використаних у самостійно підготованих презентаціях. Отримані результати підтверджують доцільність комбінованого підходу із застосуванням як дидактичної складової частини, так і опори на семантичні аспекти геологічної термінологічної лексики. Спроба розмежувати експліцитне та імпліцитне навчання сприяє розумінню того, що набуті профільні знання допомагають адекватно формулювати термінологічні іменникові сполуки, не вивчаючи в їх прицільно в рамках нормативного курсу «Англійська мова професійного спрямування».

вання». Аналіз отриманих результатів дає змогу стверджувати про ефективність імпліцитного способу вивчення термінологічних іменникових сполук та підвищення рівня стилістичної адекватності їхнього використання з огляду на вимоги до способу викладу матеріалу в науково-технічній літературі.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, термін, конструкція іменник + іменник, імпліцитне навчання, профільна галузь.

The article explores the possibility of using cognitive linguistics to explain noun + noun compounds to Ukrainian-speaking geology students within the course "English for Specific Purposes". It presents a brief overview of problems of learning substantive compounds (SCs). Next, several specificities of implicit and explicit learning are discussed. The article outlines underlying concepts of cognitive linguistics important in terms of teaching ESP. Encyclopaedic meaning of a word (i.e., the scope of domain knowledge necessary for students to understand the content of terminological substantive compounds used in geology), the connection between grammar and vocabulary (memorising SCs as terms, not as a grammar rule) as well as symbolic nature of language (explanation of SC through graphic representations) are focused on. The course and analysis of empirical research regarding using of SCs by students of the geological faculty in two groups is described. Rules of formation and semantics of SCs for the first (experimental) group were explained through the perspective of cognitive semantics while for the second (control) group they were taught based on classical morphological and syntactic models. Data include SCs provided by students in notes written upon reading domain texts and viewing theme-based videos as well as those used in individually prepared presentations. Obtained results confirm the rationale of an integrated teaching and learning approach employing both the didactic component and semantic aspects of geological vocabulary. An attempt to separate explicit and implicit learning contributes to the understanding that domain knowledge acquired during the study of geological subjects helps students to adequately formulate SCs without studying them within the framework of their course "English for Specific Purposes". Findings allow asserting the effectiveness of implicit approach for teaching terminological SCs and increasing the level of stylistic adequacy of their use given the requirements for the presentation of information in scientific and technical literature.

Key words: cognitive linguistics, term, noun + noun construction, implicit learning, domain.

Постановка проблеми. Поштовхом для дослідження стали роботи Д. Бібера [1] та А. Волворка [2], в яких зазначається, що в англійських текстах науково-технічного спрямування іменникові сполуки зустрічаються частіше, ніж у загальнотематичних текстах, а також власні спостереження, що для україномовних студентів-геологів конструкції типу *іменник + іменник* виявляються складними для засвоєння. Проблеми з опануванням таких конструкцій частково можна пояснити тенденцією до ад'єктивізації залежного іменника в українській мові, на відміну від поширеного явища премодифікації головного іменника в англійській мові. Окрім цього, якщо зв'язок між іменниками у процесі постмодифікації чітко відслідковується завдяки прийменникам і визначникам, то у разі премодифікації такі семантичні ланки відсутні, адже зазначена конструкція базується на явищі юкстапозиції [3]. За відсутності чіткого контексту це може призводити до багатозначності термінологічної одиниці.

З огляду на те, що геологія поєднує як науку, так і технології, іменникові сполуки відіграють тут особливо важливу роль, оскільки являють собою стандартний спосіб творення нових термінів [4], причому саме на ньому наполягає Робоча група з питань термінології наук геологічного циклу (<http://www.cgi-iugs.org>). Отже, складнощі в опануванні ІС, з якими стикаються україномовні студенти-геологи, мають професійний, термінологічний та граматичний характер, а отже, дієвий спосіб їх подолання вбачається в поєднанні дидактичних та лінгвістичних методів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Українські та зарубіжні науковці неодноразово досліджували іменникові сполуки, застосовуючи різноманітні підходи, наприклад, генеративної граматики [5; 6], прагматики [7], семантики та когнітивістики [8], корпусної лінгвістики [9], морфології та синтаксису [10], перекладознавства [11], вивчення іноземних мов для спеціальних цілей [12]. У контексті останнього корпусна лінгвістика стає в особливій нагоді, оскільки дає змогу отримати дані про частотність вживання ІС, зафіксованих у текстах наукового спрямування. З'ясовані в процесі досліджень морфологічні, синтаксичні, семантичні характеристики ІС є важливими аспектами в розумінні особливостей їхнього вживання під час вивчення англійської мови, оскільки наявність чи відсутність конструкцій типу *іменник + іменник* у рідній мові впливає на її засвоєння. Дослідження [13] показало, що такі сполуки часто лексикалізуються в міру того, що студенти постійно зустрічають їх у профільних текстових або відеоматеріалах, тобто відбувається процес імпліцитного вивчення завдяки контакту зі спеціалізованою мовою, а також експліцитного – завдяки поясненню синтаксичних правил та виконанню вправ. Ідея вивчення іноземної мови на основі імпліцитного підходу отримала широку підтримку [14; 15] і продовжує розвиватися та вдосконалюватися. Нині вважається, що експліцитний та імпліцитний підходи є взаємопов'язаними ланками загального процесу опанування іноземної мови [16]. Короткий огляд робіт із проблематики кон-

струкцій типу *іменник + іменник* дає змогу припустити, що вона перебуває на перетині сфери вивчення іноземної мови професійного спрямування та дидактики, оскільки її об'єкти матеріалізуються в профільних термінах, текстових, аудіо-, відеоматеріалах та досліджуються крізь призму епістемологічних аспектів (граматичні – лексичні, експліцитні – імпліцитні).

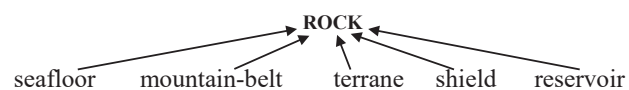
Постановка завдання. Завдання полягає в з'ясуванні доцільності застосування когнітивно-семантичного підходу до вивчення англійських термінологічних ІС крізь призму експліцитної та імпліцитної методики навчання в процесі практичного дослідження, проведеного серед студентів IV курсу геологічного факультету університету імені Івана Франка впродовж осіннього семестру 2019 р.

Виклад основного матеріалу. В умовах збільшення міжнародних контактів в академічному середовищі, можливості для студентів навчатися за кордоном за різноманітними програмами, потребою в спеціалістах із навичками практичного застосування іноземної мови професійного спрямування постає питання про з'ясування доцільності використання альтернативних шляхів опанування термінологічного лексикону, в нашому випадку термінологічних ІС, через імпліцитну професіоналізацію навчання [17]. Видається, що за підґрунтя тут можна використати ідею, запозичену з когнітивної семантики, про те, що значення слова є енциклопедичним (усестороннім) і включає все, що мовець знає про таке слово [18]. Тому перше дослідницьке питання можна сформулювати так: чи може значення слова бути стимулом для використання студентами набутих профільних знань, щоб краще засвоїти ІС? Іншими словами, чи стимулює імпліцитне засвоєння конструкцій типу *іменник + іменник* необхідність використання профільної термінології під час виконання практичних завдань? Когнітивна лінгвістика довела взаємозв'язок між лексиконом і граматиною [19, с. 3]. Як приклад цього можна навести численні, зафіксовані в словниках, сталі сполуки типу *іменник + іменник*, наприклад, *Earth's interior, mountain range, plate tectonics, sea floor*. Отже, постає друге питання: чи може факт повторювального потрапляння сталих ІС у поле зору студентів у процесі ознайомлення з англійськими фаховими матеріалами допомогти правильно використовувати такі ІС? На думку Р. Лангакера, «граматика є символічною за своєю суттю» [19, с. 2], зокрема через функції тропів, а саме метафор і метонімії [20]. Процес іменування, що базується на конструкції

іменник + іменник, можна вважати вторинною рекурсивною класифікацією головного іменника, тобто «базова схема утворення англійських складених лексем передбачає, що як головний детермінант виступає другий член конструкції» [19, с. 290]. Це означає, що головний (останній) член іменної конструкції позначає основну предметну категорію, а перший – вторинну. Отже, за словами Л.Ф. Омельченко, «утворення складених слів розглядається на фоні загальної тенденції до «конденсації», до економії синтагматичних засобів» [20, с. 73].

Опираючись на наведені вище положення теоретичного характеру, було проведено практичне дослідження серед 28 студентів IV курсу геологічного факультету, поділених на дві групи. Особливості утворення конструкції *іменник + іменник* контрольній групі пояснювали за загальною схемою: в англійській мові іменник може виконувати функцію означення щодо іншого іменника, тобто використовуватися як прикметник. В експериментальній групі, окрім традиційного підходу, для пояснення значення конструкції *іменник + іменник* застосовувався когнітивно-семантичний підхід, тобто наголос робився на набуті профільні знання і зв'язок лексикону та граматики, на основі якого формується термінологічне значення. Закріплення матеріалу відбувалося у формі виконання практичних вправ.

Наприкінці семестру групам були поставлені такі завдання: здати конспект після перегляду трьох відеороликів («Plate Tectonics», «Mineral Formation», «Rock Types») та підготувати усну презентацію на самостійно обрану профільну тему. Групи навчалися за однаковою програмою, проте відрізнявся спосіб виправлення помилок у письмових завданнях. У контрольній групі неправильно вжиті/утворені ІС позначалися підкресленням та приміткою «ІС», в експериментальній групі поряд із ІС, вжитою невірно в той чи інший спосіб, подавалося схематичне графічне зображення типу

Правильно вжиті/утворені ІС у двох групах позначалися синім підкресленням.

Відповідно, дані, які аналізувалися під час дослідження, складаються з двох частин. До першої частини увійшли конструкції *іменник + іменник*, використані студентами в конспектах після пояснення особливостей зазначеної конструкції

ції та перегляду відеоматеріалів. Це дало змогу порівняти отримані результати за однакове завдання для двох груп. Друга частина складалася з корпусу іменникових сполук, використаних студентами в презентаціях, до яких не висувалося жодних обмежень лексичного характеру.

Назагал студенти з обох груп змогли ідентифікувати ключові тематичні ІС, подані у відеороликах (*plate boundaries, magma chamber, ocean basin, rift valley, crystal structure, energy level, chain structure, rock cycle, subduction zone, country rock*). Проте студенти з експериментальної групи продемонстрували більш точний ступінь використання ІС для опису: тектонічних процесів, наприклад, *submarine/land volcanoes, island arc, mountain belt, gravity anomalies*; утворення мінералів, наприклад, *coral reefs, granite countertop, hydrocarbon molecules, potassium feldspar, biotite mica, silica glass*; типів порід, наприклад, *iron compounds, compass needle, convection currents, field strength, ocean water*. Такі результати дають змогу зробити попередній висновок про те, що знання, отримані студентами у процесі вивчення профільних предметів, допомагають краще зрозуміти значення термінологічних конструкцій *іменник + іменник* та використовувати їх у подальшому в самостійній мовленнєвій практиці. Отже, слушною ідеєю видається паралельне застосування традиційного та когнітивно-семантичного підходів. Останній викликає більший інтерес у контексті імпліцитного навчання, тому розглянемо результати аналізу презентації.

З текстів презентацій було створено корпус, проаналізований за допомогою конкорданс-програми Antconc (<https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>). Зведені результати подано у Таблиці 1.

Загальна кількість студентів становила 28 осіб, по 14 осіб у кожній групі. Однією з умов підготовки презентації був об'єм доповіді – від 570 до 600 слів, і він був дотриманий усіма студентами. Як видно з таблиці, загальна кількість слів в експериментальній групі становила 8 358 слів

проти 8 321 слова в контрольній групі. Кількість випадків вживання ІС в експериментальній групі на 34 більша, ніж у контрольній (відповідно, 317 і 283), проте варто зазначити, що в 4 випадках в експериментальній групі та в 6 випадках у контрольній групі припустилися помилок в утворенні ІС морфосинтаксичного та семантичного характеру (відповідно, 2 і 2 в експериментальній, 2 і 4 – в контрольній). Варіативність вживання конструкції *іменник + іменник* в експериментальній групі різнилася від 5 до 17 випадків (середній показник – 9,2), в контрольній групі – від 4 до 15 випадків (середній показник – 7,6), тобто ступінь варіативності виявився значним. Зважаючи на невелику кількість студентів, задіяних у дослідженні, та ступінь варіативності, варто зосередитися на таких якісних показниках: факти, що свідчать на користь імпліцитного вивчення ІС, стилістична адекватність викладення матеріалу, а також семантична перспектива пояснення порядку слів термінологічної ІС.

Імпліцитність вивчення ґрунтується на наявності профільних термінологічних ІС, значення яких відоме студентам, скоріше, завдяки фаховим знанням, а не знанню англійської мови як такої. У презентаціях експериментальної групи такі термінологічні ІС належали до сфери геофізики (*hinge line, plate convergence, dip angle*), геохімії (*NaCl, Geiger counter, Curie point, hydrogen isotope, silica tetrahedron*), петрології (*chill zone, granite pluton, cleavage sheets, magma diapir*). У презентаціях контрольної групи більшість термінологічних ІС були запозичені з відеороликів або представлені загальноновживаними профільними ІС, наприклад, *fracture zones, half-life decay, solid solution*. Отримані дані дають підстави припустити, що порівняно з контрольною групою, студенти, які навчалися в експериментальній групі, ефективніше використовували набуті профільні знання для розуміння морфосинтактики і семантики конструкції *іменник + іменник*.

Урахування граматичних та лексичних особливостей у процесі вивчення правил утворення

Таблиця 1

Конкорданс-аналіз текстів презентацій

	Когнітивно-семантичний підхід (експ. група)	Морфосинтаксичний підхід (контр. група)
Загальна кількість слів	8 358	8 321
Конструкція <i>іменник + іменник</i>	317	283
Варіативність		
Мін. кількість	5	4
Макс. кількість	17	15
Середня кількість	9,2	7,6

і вживання ІС допомагає підкреслити потенційну можливість стиснення змісту фрази до двох слів. Оскільки зміст презентації рекомендується подавати не у формі речень, а стисло у вигляді ключових пунктів, стає у пригоді використання ІС. У вигляді маркованого списку студенти з експериментальної групи подали ІС в 141 випадку, ІС у кількості 176 були використані в реченнях та фразах. У контрольній групі 107 іменникових сполук були оформлені у формі пунктів маркованого списку, 179 – використані в інший спосіб. Наявні у презентаціях ІС типу «*mineral identification key/chart*», «*graphite crystal structure*», «*hairpin-like meander*», «*crescent-shaped oxbow lake*» (часто у супроводі, карт, фотографій або схематичних малюнків) із подальшим поясненням вказують на те, що студенти усвідомлено й адекватно використовують їх як контекстуальні наочні «підказки». Подання ІС у вигляді маркованого списку слугувало своєрідною стратегією компенсації, особливо для тих студентів, чий навички англomовного письма бажають бути кращими. Цікаво, що саме такі студенти в текстовій частині презентацій частіше правильно використовували конструкції *іменник + іменник*, припускаючись помилок в інших випадках. Загалом кількість помилок у порядку слів ІС становила три випадки в експериментальній групі («*deposits point bar*», «*surface delta*», «*soil hardpan*») та п'ять випадків у контрольній групі («*rock sandstone*», «*channel stream*», «*consumption energy*», «*resource fossil fuel*», «*depth focus*»).

Широкий тематичний діапазон термінологічних ІС, використаних україномовними студентами-геологами в англomовних презентаціях, дає змогу припустити, що концептуалізація конструкції *іменник + іменник* як продуктивного елементу в межах предметної галузі може бути характерною рисою ІС, вживаних в інших галузях науки та техніки. Для конструкцій типу *іменник + іменник* доцільно створити типову ілюстративну схему, за винятком окремих ІС, базованих на метонімічному (*host rock*, *parent isotope*) або метафоричному (*mountain foot*, *storm eye*, *tube roof*) переносі, яку можна використовувати у процесі імпліцитного способу пояснення морфосинтаксичних та семантичних особливос-

тей англomовних геологічних термінологічних іменникових сполук.

Висновки. Проведене практичне дослідження використання ІС україномовними студентами-геологами у процесі вивчення англійської мови для спеціальних цілей дає підстави припустити доречність застосування когнітивно-семантичного підходу паралельно із традиційним поясненням морфосинтаксичних особливостей зазначеної конструкції. Насамперед, акцент на багатогранному значенні слів привертає увагу студентів до термінології їхньої предметної сфери. Це дає їм змогу використовувати набуті профільні знання для кращого розуміння ІС, допомагає зрозуміти, що ІС є чітким прикладом взаємозв'язку між лексиконом та граматикою і що вивчення ключових сталих ІС сприятиме коректному використанню конструкції типу *іменник+іменник*. Стиль наукової та технічної літератури накладає певні обмеження на спосіб викладення думки, тому зазначену конструкцію доцільно застосовувати як компенсаторний елемент у текстах презентацій на профільну тематику, особливо тим студентам, які роблять помилки граматичного характеру. Графічне представлення ядра термінологічної ІС з узгоджуваними компонентами виявляється доволі репрезентативним шляхом пояснення правильного порядку формулювання іменникових сполук. Отримані результати свідчать на користь мультиперспективності дослідження, оскільки у процесі його проведення застосовувався як дидактичний підхід, так і принципи викладання англійської мови для спеціальних цілей. Експериментальне розмежування експліцитного та імпліцитного навчання наштовхує на такі висновки: набуті студентами профільні знання допомагають правильно формулювати та доречно використовувати термінологічні іменникові сполуки, не вивчаючи їх як активний словниковий запас у рамках нормативного курсу «Англійська мова професійного спрямування». Оскільки дослідження проводилося на невеликому за об'ємом корпусі, сформованому на базі підготованих студентами текстів презентацій, видається доречним продовжити його за умови застосування текстових матеріалів, написаних студентами-першокурсниками та галузевими експертами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Biber D. University Language: A corpus-based study of spoken and written registers. John Benjamins, 2006. 261 p.
2. Wallwork A. English for Academic Research: Grammar, Usage and Style. Springer Science & Business Media, 2012. 268 p.
3. Радомська Л.А. Вивчення обсягу поняття «юкстапозит» у сучасному мовознавстві. *Методичні студії*: збірник наук.-метод. праць. 2015. № 4. С. 249–260.
4. Cabre M.T. Terminology, theory, methods and applications. 1998. 248 p.

5. Вольницька Д. Модифікація іменної фрази у сучасній англійській мові. *Мови і світ: дослідження та викладання* : Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. 2015. С. 63–67.
6. Marchand H. On the description of compounds. *WORD*. 1967. Vol. 23. P. 379–387.
7. Downing P. On the Creation and Use of English Compound Nouns. *Language*. 1977. Vol. 53. No. 4. P. 810–842.
8. Arnaud Pierre J.L. Semantic Complexity in English [NN]n Compounds. *Cognitive Perspectives on Word Formation*. 2010. P. 7–12.
9. Bauer L., Renouf A. A corpus-based study of compounding in English. *Journal of English Linguistics*. 2001. Vol. 29(2). P. 101–123.
10. Junya M. A Syntactic-Morphological Analysis of Nominal Compounds. *Florida Linguistic Papers* 3. 2017. P. 51–62.
11. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. 2001. 303 с.
12. Noguera-Díaz Y., Pérez-Paredes P. Register analysis and ESP pedagogy: Noun-phrase modification in a corpus of English for military navy submariners. *English for Specific Purposes*. 2019. No. 53. P. 118–130.
13. Козаченко І.В. Імплицитний та експліцитний підходи у процесі вивчення граматики англійської мови. *SEANEWDIM*. 2017. Вип. 116. С. 37–39.
14. Seger C.A. Two Forms of Sequential Implicit Learning. *Consciousness and Cognition*. 1997. Volume 6. Issue 1. P. 108–131.
15. Stanojević Gocić M. Developing Lexical Competence in ESP through Explicit and Implicit Vocabulary Instruction. *Cambridge Scholars Publishing*. 2019. P. 255–268.
16. Rod Ellis et al. Implicit and Explicit Knowledge in Second Language Learning. *Testing and Teaching*. 2009. 360 p.
17. Мірошниченко Е.В. Імплицитна професіоналізація як засіб інтенсифікації навчання англійської мови у немовному (економічному) вузі. *Філологія, педагогіка і психологія в антропоцентричних парадигмах. Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО*. 2000. Вип. 3. С. 566–568.
18. Langacker R.W. Foundations of cognitive grammar. Theoretical Prerequisites. 1987. 540 p.
19. Metonymy and Metaphor in Grammar / Edited by K.U. Panther, L.L. Thornburg, A. Barcelona. *Human Cognitive Processing*. 2009. № 25. 423 p.
20. Омельченко Л.Ф. Трансформаційний аналіз англійських структурно-складних лексем. *Філологічні трактати*. 2012. Т. 4. № 1. С. 73–80.

УДК 811.373.21'6

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.10-1.12>

ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СКЛАД АНГЛОМОВНОЇ ТОПОНІМІЇ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

ETYMOLOGICAL COMPOSITION OF ENGLISH TOPONYMY OF GREAT BRITAIN

Ворохта О.М.,

orcid.org/0000-0002-8053-0751

*магістр кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

Бялик В.Д.,

orcid.org/0000-0001-7428-7145

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

Статтю присвячено дослідженню етимологічного складу англійської топонімії Великої Британії. У статті надається визначення понять «топонім», «топонімія», «топонімічна система», з'ясовуються характерні ознаки та напрями дослідження топонімічних систем та їхніх одиниць. У статті аналізується також походження англійських топонімічних одиниць, встановлюється ареал їх поширення.

Топоніми є власними географічними назвами на позначення місцевості, населених пунктів, регіонів, об'єктів рельєфу. Поняття «топонімія» та «топонімічна система» є синонімічними та використовуються науковцями для позначення сукупності географічних назв певної території. Ключовими ознаками топонімічних систем є територіальність, різний час та різні мови походження їх одиниць. Походження одиниць тієї чи іншої топонімічної системи визначається в межах історичного підходу їх дослідження.

Топонімічна система Великої Британії представлена великою кількістю різноманітних географічних назв, що надійшли до англійської мови в різні часи та з різних мов. За своїм походженням англійські топоніми Великої Британії поділяються на суто англійські, запозичені та гібридні.